

DANSK BØRNELITTERATUR- HISTORIESKRIVNING

ANETTE ØSTER

Roskilde
universitets
forlag

Dansk børnelitteratur- historieskrivning

En undersøgelse af danske børnelitteraturhistorier
1942 til 2006

Anette Øster

Roskilde Universitetsforlag

Anette Øster

Dansk børnelitteraturhistorieskrivning

En undersøgelse af danske børnelitteraturhistorier 1942 til 2006

1. udgave 2010

Grafisk tilrettelæggelse: SL grafik

Tryk: Narayana Press

Omslag: SL grafik

Omslagsillustration: Helle Vibeke Jensen

© Roskilde Universitetsforlag 2010

Trykt bog ISBN: 978-87-7867-376-3

E- bog ISBN: 978-87-7867-479-1

Roskilde Universitetsforlag

Rosenørns Alle 9

1970 Frederiksberg C

Tlf: 3815 3880

Fax: 3535 7822

www.ruforlag.dk

slforlagene@samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Indhold

Forord · 7

1. Indledning · 9

2. Metode og afgrænsning af feltet · 13

3. Teoretiske indgangsvinkler til litteraturhistorieskrivningen generelt · 15

Konstruktion af (litteratur)historie · 16

Litteraturhistoriografi · 20

Børnelitteraturhistoriske værker som fortælling · 26

Kanonisering · 29

Periodisering · 36

Begivenhedshistorie og/eller årsags-virkningshistorie · 38

Litteratur · 40

Barndomssyn · 46

Genreforståelse · 52

Boghistorie · 56

Opsummering · 64

4. Analyser af udvalgte danske og norske børnelitteraturhistorier · 67

Inger Simonsen: *Den danske Børnebog i det 19. Aarhundrede* (1942) · 69

Vibeke Stybe: *Fra Askepot til Asterix. Børnebogen i kulturhistorisk perspektiv* (1974) · 88

Inge Cramer, Gunnar Jakobsen og Göte Klingberg: *Litteratur for børn og unge. Børne- og ungdomslitteraturen før og nu* (1973) · 107

Kari Sønsthagen og Lena Eilstrup (red.): *Dansk Børnelitteratur Historie* (1992) · 121

Torben Weinreich: *Historien om børnelitteratur. Dansk børnelitteratur gennem 400 år* (2006) · 137
Analyse af to danske værker · 151
Mette Winge: *Dansk børnelitteratur 1900-1945 – med særligt henblik på børneromanen* (1976) · 151
Vurdering · 156
Bodil Henriksen, Torben P. Jacobsen og Karen M. Nistrup: *På sporet af seriebogen* (1977) · 156
Vurdering · 161
Analyse af to norske børnelitteraturhistoriske værker · 162
Sonja Hagemann: *Barnelitteratur i Norge* · 163
Tone Birkeland, Gunvor Risa og Karin Beate Vold: *Norsk barnelitteraturhistorie* (2. (rev.) udg. 2005) · 181

5. Opsamling på analyserne · 193

6. Analysemetodens anvendelighed · 201

7. Børnelitteraturhistoriografi · 203

Dansk resume · 209

English Summary · 213

Litteratur · 217

Litteraturhistoriske værker · 217

Sekundærlitteratur · 217

Forord

Dansk børnelitteraturhistorieskrivning er en lettere revideret udgave af min ph.d.-afhandling med samme titel. Afhandlingen blev forsvaret og godkendt den 24. februar 2009. Forudsætningen for afhandlingen var et 3-årigt ph.d.-stipendium finansieret af Center for Børnelitteratur og Danmarks Pædagogiske Universitetsskole fra juli 2005. Stipendiet blev i stillingsopslaget slået op som et stipendium i dansk børnelitteraturs historie med ønsket om en undersøgelse af, hvordan den danske børnelitteraturs historie er blevet beskrevet. Det har altså ikke været hensigten at skrive børnelitteraturens historie, men derimod at undersøge, hvordan den allerede er blevet beskrevet. Det har været mit primære formål at undersøge, hvordan dansk børnelitteraturhistorie er blevet fremstillet i de eksisterende danske børnelitteraturhistoriske værker og på baggrund af analyserne og en børnelitteraturhistoriografisk refleksion at opstille nogle retningslinjer for fremtidig børnelitteraturhistorieskrivning.

Det er mit håb, at afhandlingen i denne form vil være til inspiration for alle, der arbejder professionelt med børnelitteratur i et litteraturhistorisk perspektiv, og at den vil være en støtte og inspirationskilde for fremtidig børnelitteraturhistorieskrivning.

Under stipendiets første to semestre var professor emeritus Torben Weinreich min vejleder, hvorefter posten blev overtaget af lektor Nina Christensen. Begge har været inspirerende og gode støtter under udarbejdelsen af afhandlingen, og jeg skylder dem en stor tak. Bibliotekar Marie Frederiksen har været en uundværlig støtte i litteratursøgningen. Henriette Romme Lund og Line Beck Rasmussen skylder jeg tak for konstruktive læsninger af afhandlingen, god støtte og opbakning. Lektor Anna Karlskov Skyggeberg var en utrolig god støtte under arbejdet med afhandlingen, og jeg skylder hende tillige tak for, at den nu også findes i bogform.

Til sidst en stor tak til Mathilde og Albert, uden jer var jeg aldrig kommet i mål.